

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת נשא

תשפ"ה

(שנה ח', גליון מס' 392)

לעילוי נשמתה של דודתי - האשה הכשרה

מרת רבקה בת הרבנית שרה איבגי שתחי' סימוני ע"ה

שנפטרה לבית עולמה ביום ח' בסיוון תשפ"ה

שיעורי הרב אליהו בר חן

e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

בדוד דיין האמת

המומים, כואבים ומזועזעים בפטירתה הפתאומית של האשה הכשרה, היקרה
והחשובה, אשר הקדישה את חייה לחינוך ילדיה וצאצאיה בדרך התורה
והמצוות במסירות רבה, נתנה מכוחה וממונה לצדקה בהצנע לכת

מרת **רבקה סימוני** ע"ה

בת מורנו הגה"צ רבי **משה איבגי** זצוק"ל

הלוויתה התקיימה ביום רביעי ח' סיון ה'תשפ"ה
ונטמנה בבית העלמין ירקון - שער פתח תקווה

רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה

הרב אליהו בר חן

052-719-1965 | e0527191965@gmail.com

השיעור השבועי מתקיים בכל יום שלישי **באמצעות הזום**

לקבלת קישור כניסה:

052-719-1965 / 055-557-0895

זמן תחילת השיעור:

שעון קיץ - 20:30

שעון חורף - 20:00

לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה לכתובת: k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גיליון שבועי"

פרשת נשא התשפ"ה

”כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל”

א. ”וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה, לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן וְאֶל בְּנָיו, לֵאמֹר, כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲמֹר לָהֶם. יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ. נָאֹר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ. יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ, וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי אֲבָרְכֶם” (במדבר, ו', כב' - כז').

ב. כתב רבינו האר"י הקדוש זיע"א ¹ :
”קין - הוא זוהמת הנחש, וְהָבֵל - הוא מסטרא דאדם.
פירוש הדברים הם כך -
כי על ידי חטאו של אדם הראשון, נתערב טוב ברע, ויצאו קין והבל, שניהם מורכבים מטוב ורע,
אלא, שקין רובו רע מזוהמת הנחש, והבל רובו טוב מצד אדם - ומיעוטו רע מצד הנחש.

אבל, חלק קין הטוב, הוא דבר גדול במאוד מאד,
לסיבה שהיה בכור, ולקח הבכורה של חלק הטוב ...
ואחר כך כשיצאו יעקב ועשו, היו בסוד הבל וקין,
וכשנולדו, נולד יעקב ², 'וַיֵּדֹא אַחֲזָתָה בְּעֵקֶב עֲשׂוֹ', הוא אותו חלק הטוב של הבכורה, שלקח עשו, שהיה הטוב של קין שנתערב עם הרע".
והנה, בדמיון, וּבְהִקְצֵלַת הַדְּבָרִים, שבין קין להבל, כתב הגה"ק בעל "שם משמאל" זיע"א ³ :

¹ בספרו הקדוש "שער הגלגולים", הקדמה לח'.

² בראשית, כה' - כו'.

³ "פרשת יתרו", שנת תרעג'.

א. בסיבת הדבר שהכין יעקב אע"ה נזיד עדשים, וכמאמר הכתוב ⁴, "וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נֶזֶד, וַיָּבֵא עֲשׂוֹ מִן הַשָּׂדֶה, וְהוּא עֵינִף",
ידוע ומפורסם הדבר, שבו ביום נסתלק אברהם אע"ה מן העולם, וכפי שכתב רש"י הקדוש ⁵ :
"ואותו היום מת אברהם, שלא יראה את עשיו בן בנו יוצא לתרבות רעה, ואין זה שיבה טובה שהבטיחו הקדוש ברוך הוא.
לפיכך, קיצר הקדוש ברוך הוא, ה' שנים משנותיו,
ש-יצחק חי קפ' שנה, וזה קעה'.
ובישל יעקב עדשים, להברות את האבל.
ולמה עדשים?
שדומות לגלגל, שהאבילות לגלגל חוזר בעולם".
והנה, באותה העת, עבר אותו רשע ה' עבירות, וכמבואר בגמרא ⁶ :
"אמר רבי יוחנן, חמש עבירות, עבר אותו רשע באותו היום -
בא על נערה המאורסה, והרג את הנפש, וכפר בעיקר, וכפר בתחיית המתים,
ושט את הבכורה ⁷ ".
וכן הוא, במדרש רבה ⁸ :
"אמר לו, מה טיבו של נזיד זה?
אמר לו, שמת אותו זקן.
אמר, באותו הזמן פגעה מדת הדין?
⁴ בראשית, כה' - כט'.
⁵ בראשית, כה' - ל', ד"ה "מן האדום האדום".
⁶ בבא בתרא, טז' ע"ב.
⁷ לשון ביזוי, שביזה את הבכורה.
⁸ בראשית, פרשה סג', יא'.

אמר לו, הן.

אמר, אם כן, לא מתן שכר ולא תחית המתים.

ורוח הקדש צונחת ⁹ -

יאל תבכו למית ואל תגדו לוי, זה אברהם,

יבכו בכו להלך ¹⁰, זה עשו.

ב. והנהגה זו, למד עשיו מקין,

שכן, כאשר שעה הקדוש ברוך הוא להבל ולמנחתו, ואילו לקין ולמנחתו לא שעה, מיד ¹¹, "ויהי בהיותם בשדה, ויקם קין אל הבל אחיו ויחגהו".

ומצינו בזה, בתרגום ירושלמי, ובתרגום התנא הקדוש - יונתן בן עוזיאל:

"עני קין ואמר להבל אחי -

לית דין ולית דיין, ולית עלם אוחרו, ולא למתן אגר טב לצדיקא, ולא לאתפרע מן רשיעא, ולא ברחמין איתברי עלמא, ולא ברחמין הוא מדבר,

מן בגלל מה איתקבל קורבן מין ברעו, ומני לא אתקבל ברעו" ¹².

ג. בעניינם של קין והבל, ידועה ומפורסמת, קושייתו של רבינו המהר"ל זיע"א מפראג ¹³:

⁹ ירמיה, כב' - י'.

¹⁰ ירמיה, כב' - יד'.

¹¹ בראשית, ד' - ח'.

¹² והיינו:

שבשעה שראה קין שהקדוש ברוך הוא לא שעה למנחתו,

כפר בעיקר, ואמר -

אין דין ואין דיין, ואין עולם הבא, ואין מתן שכר לצדיקים, ואין הקדוש ברוך הוא נפרע מן הרשעים, ולא ברחמים נברא העולם, ולא ברחמים הוא נוהג.

וכל כך למה?

"מפני שקיבל הקדוש ברוך הוא את קורבנו, ואילו את שלי לא".

דהנה, אמר שלמה הע"ה¹⁴, "שׁוֹמֵר מִצְוָה, לֹא יֵדַע דְּבַר רָע",
ואם כן, היאך הצליח קין להרוג את אחיו הבל,
והלא, הוא הקריב קרבן לכבודו של הבורא יתברך?
ובפרט, לאור זאת, שהבורא ית"ש, קיבל את מנחתו של הבל, באהבה וברצון?
וביאר בזה, רבינו זיע"א, ביאור עצום ונפלא:
"כי מה שהיה מקריב קרבן, לא היה זה מצד עצמו,
רק כאשר ראה הבל שקין היה מקריב קרבן, ואז נתעורר גם כן הבל להקריב,
ולא היה מתעורר ומתאמץ מעצמו,
שלא היה הבל פונה אל המעשים הטובים מצד עצמו, ובלא כוונה עשה זה.
וזה דרך מי שאין מעשיו באמת ובכוונה, ואין ממש במעשה זה.
וקין, היה מתחיל להקריב, אף כי היה בעל יצר הרע,
מפני שכך דרך אנשים לא טובים, שסוברים שמחמת הקרבת קרבן, ירצה אל ה'
יתברך, ומפני כך הקריב קרבן,
אבל, זבח רשעים כמו אלו תועבה, ולא שעה אל מנחתו.
אבל הבל, אף על גב שלא היה עושה בכוונה, מכל מקום, ראוי לקבל הקרבן,
אבל שיהיה נקרא בכלל 'שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רָע', דבר זה אינו, כי אין יסוד
למעשה זה,
כי כל יסוד, נבנה על עצמו, ולא נבנה על זולתו,
ומה שעשה הבל, לא נבנה על עצמו,
רק כאשר ראה קין מקריב, היה הבל גם כן מקריב,
לפיכך, מעשה כזה, אין לו יסוד, והוא הבל.

¹³ בספרו הקדוש "דרשות המהר"ל", דרוש לשבת הגדול.

¹⁴ קהלת, ח' - ה'.

והכל נרמז בכתוב, שאמר ¹⁵ 'וְהָבֵל הָבִיא גַם הוּא' וגו', ולמה צריך לכתוב 'גַם הוּא', אלא, לומר לך, כי לא היה כוונתו של הבל, רק מה שראה שקין היה מקריב - היה הוא מקריב גם כן.

מעשה כזה, הוא בא ממי שמעשים שלו אין בהם ממש, ואין להם יסוד בעצמם. ועל זה אמר שלמה בחכמתו ¹⁶ ¹⁷, 'וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת כָּל עֹמֵל וְאֶת כָּל כְּשָׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא קִנְאֵת אִישׁ מִרְעָהוּ, גַּם זֶה הָבֵל וְרַעֲיוֹת רֹחִי, ופירוש זה -

כי ראיתי מעשה האדם, אשר האדם טורח בהם, ואת כל כשרון המעשה, כי היא קנאת איש מרעהו,

ועושה גם כן מעשה טוב, מצד הקנאה, לעשות כמו שעשה האחר,

ואינו עושה זה מכח התעוררות מעצמו,

ולכך, הוא הבל, כי אין יסוד למעשה זה ...

ואפשר, כי רמז 'גַם זֶה הָבֵל', שגם הָבֵל עשה כך מכח קנאה, ונקרא 'הָבֵל' ". ודבריו מתוקים וערבים, עד למאוד.

ומעתה, כאשר נתבאר לנו ¹⁸, שְׁהָבֵל התגלגל ביעקב אע"ה :

אם כן, תפקידו של יעקב אע"ה בגלגול הבל, הוא להפקיע את אותו "גַם",

ולהביא את עצמו, לעבודת התחדשות עצמית.

ד. כתב רבינו המהרר"ו זיע"א ¹⁹ :

¹⁵ בראשית, ד' - ד'.

¹⁶ קהלת, ד' - ד'.

¹⁷ יש בנותן עניין:

דהנה, הפסוק האמור לגבי הבל, נמצא בספר בראשית, פרק ד' - פסוק ד',

והפסוק האמור לגבי קנאת המעשים, נמצא בספר קהלת, פרק ד' - פסוק ד'.

¹⁸ לעיל באות ב'.

שנפש קין - נתגלגל במצרי שהרגו משה ²⁰, **והרוח** - בקורח ²¹, **והנשמה** - ביתרו ²²,
ברם, משה רע"ה, היה גלגולו של הבל ^{23 24 25}.

¹⁹ "שער הגלגולים", הקדמה לו'.

"שער הפסוקים", בראשית, דרוש ד'.

²⁰ כתב ב"לקוט חדש" (אדם והדורות עד נח, אות קט'):

"**ראובן היה גלגול קין**, והוא היה ראוי לתקן את קין, אבל יתרו זכה לתקן", (עיין שם, בערך יעקב, אות רלא').

והנה, על מאמר הכתוב (בראשית, לז' - כב'), "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים רְאוּבֵן אֶל תִּשְׁפֹּכוּ דָם, הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בְּמִדְבָּר, וְיָד אֶל תִּשְׁלַחוּ בוֹ, לְמַעַן הִצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשְׁבִּיבוֹ אֶל אָבִיו", כתב הגה"ק רבי שלמה זיע"א מראדומסק (בספרו הקדוש "תפארת שלמה"):

"כי ראובן היה יודע בעצמו שהוא גלגול קין,

וכן הוא בספר הגלגולים, שראובן היה לו נשמת קין אשר הרג את הבל אחיו.

נמצא, כי עיקר התיקון שלו היה צריך להיות בתשובת המשקל, שיבא לידו ענין כזה להציל את נפש אחיו, את זה לעומת זה".

²¹ ולפי זה, יובן מה דאיתא ב"אור החיים" הקדוש (במדבר, טז' - כח'):

שמשו רע"ה, רצה לעשות במעשה קורח - על ידי פתיחת פה הארץ, תיקון לחטא הריגת הבל - על ידי הארץ.

והיינו, לאור המתבאר שקורח היה גלגול קין:

אם כן, מכיוון שהיה משה רע"ה גלגול הבל, הוא רצה לתקן על ידי מעשה קורח - שהיה גלגול קין, את החטא הלזה.

²² המבין בתורת הגלגולים של רבינו האר"י ז"ל, יודע:

ששייך הרבה פעמים, שבחינת הנפש יהיה מאיש פלוני, ובחינת הרוח יהיה מאיש אחר, ובחינת הנשמה יהיה מאיש אחר - וכל זה, בבן אדם אחד.

²³ יעויין ב"זוהר הקדוש" (פרשת "בראשית", דף כח' ע"ב).

²⁴ וראה גם בספר "עשרה מאמרות" להרמ"ע זיע"א מפאנו (מאמר חקור דין, פ"ד):

שרמז בתיבת **משה**, ראשי תיבות: **משה, שת, הבל**.

²⁵ בספר הקדוש "סדורו של שבת" (שורש ו', ענף ג', אות יד'), להגה"ק רבינו חיים זיע"א מטשרנוביץ:

והנה, רבותינו ז"ל²⁶, הביאו לדרשתו של רב הונא:

"תאומה יתרה, נולדה עם הבל,

זה אומר - אני נוטלה שאני בכור!

וזה אומר - אני נוטלה שנוטלה עמי!

ומתוך כך, 'ויקם קין'."

וכתב בזה גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א²⁷:

שבמאמר יתרו למשה רע"ה, **"אני חתנך יתרו"**, יש ראשי תיבות: של **"אחי"**,

דהיינו, שאמר יתרו למשה רע"ה, בגלגול זה באתי לתקן את אשר עיוותתי, על ידי שנתתי לך את ציפורה ביתי לאשה -

שהיא באה לתקן את אותה תאומה יתירה שנוטלה עמך^{28 29}.

ומקור דבריו הקדושים, הוא בדברי רבינו הארי"י זיע"א³⁰:

הביא מהאר"י ז"ל, שבמשה רע"ה היו הניצוצות הרעים של הבל ותיקנם.

²⁶ בראשית רבה, פרשה כב', ז'.

²⁷ בספרו הקדוש "פני דוד", ריש פרשת "יתרו".

²⁸ על מאמר הכתוב (בראשית, ד' - ב'), **"ותסוף ללדת את אחיו את הבל, ויהי הבל רעה צאן, וקין ה'ה עבד אדמה"**, כתב בספר הקדוש "אגרא דכלה".

"ונרמז בכאן - ותסוף ללדת את א"ת (-בגימטריא, מניין 1411. וכשנוסיף לזה עוד עשר, כמניין עשרת האותיות, תהיה הגימטריא 1421-),

בגימטריא ... צפר"ה אש"ת מש"ה (-בגימטריא מניין 1421-),

שהיא התאומה יתירה, שהחזירה יתרו גלגול קין - למשה גלגול הבל.

וכן הוא בגימטריא במספר השווה, **הי"א צפור"ה ב"ת יתרו" (-בגימטריא, מניין 1417. וכשנוסיף לזה עוד ארבע, כמניין ארבעת המילים, תהיה הגימטריא 1421-).**

²⁹ עוד ביאר בזה רבינו השל"ה הקדוש זיע"א (תורה אור, פרשת שמות, יא):

"ובזה מתורץ, איך לקח משה רבינו ע"ה בת כומר, ופיו לא רצה לינק מנכרית (שמות רבה, פרשה א', כה')?"

אלא, היא צלעו."

"אֲנִי חֲתַנְךָ יִתְרוֹ" ³¹, ראשי תיבות - אחי, כי הוא גלגול קין,

ולכן, לפי שכפר בדינין, ואמר לית דין ולית דיין ³²,

לכן, חידש עתה פרשת דינים - 'וְאַתָּה תִּחְזָה' ³³, עיין בספר הגלגולים פרק לגי'.

ה. על מאמר הכתוב בפרשת "קורח" ³⁴, "וַיִּקַּח קָרַח, בֶּן יִצְחָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי, וְדָתָן וְאַבְיָרָם בְּנֵי אֶלְיָאֵב, וְאֹהֶן בֶּן פִּלֵּת בֶּן רְאוּבֵן", כתב הגה"ק בעל "שם משמואל" זיע"א ³⁵:

³⁶ אמרו רבותינו ז"ל ³⁷, שלקח מקח רע לעצמו.

ובליקוטי התורה מהאר"י ז"ל, איתא, שנתעבר בו רוח קין, מצד הרע.

ויש לפרש -

דהנה מצינו במדרש ³⁸, קין ראש להורגים,

ומשמע, שהיתה מהותו רציחה ביותר, והוא היה עיקרו של רציחה.

והנה, כבר אמרנו, שטעם הדבר, שנקראת רציחה בשם "שפיכת דמים", ואפילו חונקו שלא יצא ממנו דם,

וכמו שאמרו רבותינו ז"ל ³⁹, על מאמר הכתוב ⁴⁰, "וַאֲדָם אֶת דְּמָמָה לְנַפְשֵׁיכֶם",
"להביא את החונק עצמו",

³⁰ בספרו הקדוש "לקוטי תורה", פרשת "יתרו".

³¹ שמות, יח' - ו'.

³² וכמו שנתבאר באות הקודמת.

³³ שמות, יח' - כא'.

³⁴ במדבר, טז' - א'.

³⁵ בפרשת "קורח", (שנת תרעג').

³⁶ דבריו הקדושים הובאו בכאן במעט שינויי לשון, ובהרחבת הדברים, למען ירוצו עיני הקורא בהם.

³⁷ סנהדרין, קט' ע"ב.

³⁸ פתיחתא דאסתר רבה.

שהטעם הוא, משום דאיתא ב-⁴¹ "עץ חיים" , שרביעית דם שבאדם, הוא ממוצע בין גוף לנפש, והרוצח, המפריד בין גוף לנפש, הוא מסלק את החיבור, והוא היפוך ממהות הדם, ועל כן יאות לכנותו בשם "שפיכת דמים". והנה, קין, הוא מלשון קנין, וכמאמר הכתוב ⁴² , "קניתי איש את ה' ", וקין, חשב בעיני עצמו, כי הוא לבדו קנין בעולם, ואין זולתו, והוא, היפוך ממידת ההתכללות. כי עניין ההתכללות איש בזולתו, נצמח, כאשר רואה האדם את עצמו חסר, ואין לו השלמה, אלא על ידי זולתו. וקין, שראה את עצמו שהוא לבדו קנינו של העולם, ואפס זולתו, הוא היפוך מעניין ההתכללות. ועניין ההתכללות, הוא בכל דבר, באיש הפרטי, בין המוח ללב, ובאישים המתפרדים, לעשותם ככלל אחד וציבור אחד. וכן הוא עניין ההתכללות של עליונים ותחתונים, וגוף בנפש. ועל כן, היתה מהותו של קין, רציחה ושפיכות דמים, שהיא היפוך ממידת ההתכללות, של גוף ונפש, ושל עליונים ותחתונים. והנה, להיפוך מזה לגמרי, מן הקצה אל הקצה, היא מידתו של אהרון הכהן. שכן, קין, חשב בעיני עצמו, שהוא לבדו קנין בעולם, ואפס זולתו,

³⁹ בראשית רבה, פרשה לד', ג'.

⁴⁰ בראשית, ט' - ה'.

⁴¹ שער אבי"ע.

⁴² בראשית, ד' - א'.

ומאידך, על אהרון הכהן נאמר ⁴³, "מה הוא כי תלינו עליו" - "ונחנו מה" ⁴⁴.
והנה, על מאמר הכתוב ⁴⁵, "וישמע משה, ויפל על פניו", כתב הרמב"ן -
אבל אהרון, במוסרו וקדושתו, היה כמחריש,
ומודה שמעלת קורח גדולה ממעלתו,
אבל הוא עושה כדבר משה, ומקיים גזירת מלך.
והנה, מהותו של קין, היתה, רציחה ושפיכות דמים,
שהוא היפוך ממידת ההתכללות.
ומאידך, מהותו של אהרון הכהן, היתה "שלום", לעשות שלום בין איש לרעהו
ובין איש לאשתו,
והניח דרגין שלו, שהיה איש מרכבה,
והיה מתחבר עם כל אחד ואחד מישראל, "אוהב את הבריות, ומקרבן לתורה" ⁴⁶.
על כן, כמו שקין היה ראש לרוצחים ⁴⁷, להפריד בין העליונים לתחתונים,
לעומתו היה אהרון הכהן, כהן גדול, לחבר עליונים ותחתונים, שהוא תכלית
ההתכללות.
ושורש הכל, שקין היה קנין ויש בעיני עצמו, ואהרן היה שפל בעיני עצמו.
וידועין דברי האר"י ז"ל -
שמה שאמר משה רע"ה לאהרון הכהן ⁴⁸, "למה אתה בוש? - לכך נבחרת!",

⁴³ במדבר, טז' יא'.

⁴⁴ שמות, טז' - ז'.

⁴⁵ במדבר, טז' - ד'.

⁴⁶ אבות, פ"א מי"ב.

⁴⁷ פתיחתא דאסתר רבה.

⁴⁸ כן כתב רש"י הקדוש, על מאמר הכתוב (ויקרא, ט' - ז'), "ויאמר משה אל אהרן, קרב אל המזבח, ועשה
את חטאתך ואת עלתך, וכפר בעדך ובעד העם, ועשה את קרבן העם וכפר בעדם, כאשר צוה יהוה".

היינו, "משום שאתה בוש - לכך נבחרת". והדבר כמבואר.

והנה, על מאמר הכתוב בפרשת "קורח"⁴⁹, "וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד, וַיֹּאמֶר אֶל יְהוָה, אֶל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם, לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נָשְׂאתִי, וְלֹא הִרְעֵתִי אֶת אֶחָד מֵהֶם", דרשו רבותינו ז"ל⁵⁰ -

"הִיָּה צָרִיךְ לְמִקְרָא לֹאמֹר, 'אֶל תִּפְּן אֶל עֲבֹדָתָם', מֵהוּ 'אֶל מִנְחָתָם'?

כִּךְ אָמַר מֹשֶׁה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, יוֹדֵעַ אֲנִי, שֶׁיֵּשׁ לָאֱלֹהִים חֵלֶק בְּאוֹתָהּ מִנְחָה שֶׁהַקָּרִיבוּ,

שֶׁנֶּאֱמַר⁵¹, 'מִלֵּבֶד עֲלֵת הַתִּמִּיד וּמִנְחָתָהּ',

וְהִיָּתָה שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל קִרְבָּה⁵²,

הוֹאִיל וּפְרָשׁוֹ אֱלֹהֵי מִבְּנִיךְ, אֶל תִּסְתַּכֵּל בְּחֻלְקָם,

תִּנְיִחוֹנוּ הָאֵשׁ, וְאַל תֵּאֲכָלָנָה".

והנה, יש להבין -

למה באמת פָּרַט משה רע"ה את עניין המנחה, יותר מכל הקרבנות,

והלא, לכאורה היה לו לומר, "אל עבודתם", והיה הכל בכלל?

אלא, שדבר זה יובן, על פי מה שאמרנו במקום אחר⁵³ -

שעניין "קרבן מנחה", היא לכפרת הנפש,

ומקור דבריו, הוא ב"תורת כהנים", (פרשת "שמיני").

⁴⁹ במדבר, טז' - טו'.

⁵⁰ במדבר רבה, פרשה יח', י'.

⁵¹ במדבר, כט' - יט'.

⁵² פירוש מהרז"ו:

"שיש לכולם חלק בקרבנות ציבור".

⁵³ פרשת "שלח", (שנת תרעג', מאמר ה').

ואף שאין לנפש הצומחת שום השתוות לנפש האדם⁵⁴, ואין שייך לומר בה⁵⁵ -
"תבוא הנפש, ותכפר על הנפש", כמו שאנו אומרים בקרבן מבעלי חיים⁵⁶,
והטעם הוא, מפני שיש בכוח ה-"צומח" את עניין ההתכללות, עיין שם באריכות.
ועל כן, קודם למתן תורה ולהקמת המשכן, שעוד לא זכו עם ישראל לעניין מידת
ההתכללות, שיהיו נקראים בשם "ציבור",
אלא, שהם היו כדרך "יחידים",
לא היה למנחה מן הצמחים, עניין בקרבנות.
ולא מצינו קודם מתן תורה, שום הקרבה מן הצמחים, אלא ביעקב אבינו ע"ה,
וכמאמר הכתוב⁵⁷, "וַיִּצַק עָלֶיהָ שָׁמֶן",
וזה, מפני שיעקב אבינו ע"ה, היה כלול, וכפי שכתב בזהר הקדוש⁵⁸.
ומשעת מתן תורה ושעת הקמת המשכן ואילך, שעם ישראל זכו להתכללות
ציבורית,
היה עניין ההקרבה מצמחים נוהג בישראל, וקרבן ציבור טעון נְסָכִים, מפני שכל
עניין ההקרבה מצמחים נמשך מצד מעלת הציבור,
ועל כן, לשלימות הציבור טעונים נְסָכִים.

⁵⁴ היינו:

שאינו שום חיבור וקשר, בין "נפש" הנמצאת ב-"צומח", לחלק ה-"נפש" של האדם.

⁵⁵ על מאמר הכתוב (ויקרא, יז' - יא'), "כִּי נֶפֶשׁ הַבֶּשֶׂר בָּדָם הוּא, וְאֲנִי נֹתְתִיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ, לְכַפֵּר עַל
נַפְשֵׁיכֶם, כִּי הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יִכְפֹּר", כתב רש"י הקדוש:

" כִּי נֶפֶשׁ הַבֶּשֶׂר - שֶׁל כָּל בְּרִיָּה, בָּדָם הִיא תְּלוּיָה,

ולפיכך, נתתיו על המזבח, לכפר על נפש האדם.

תבוא נפש, ותכפר על הנפש".

⁵⁶ עיין מה שכתבנו בהערה הקודמת, מדברי רש"י הקדוש.

⁵⁷ בראשית, לה' - יד'.

⁵⁸ חלק א', דף עב' ע"ב.

והנה, כאשר שבו המרגלים בתשובה, ושברו את ליבם לפני הבורא ית"ש, מצינו בדברי רבותינו ז"ל⁵⁹ -

"חרדו וישבו באבל, שנאמר⁶⁰, "וַיִּתְאַפְּלוּ הָעָם מְאֹד" ...

באותה שעה, אמר לו הקדוש ברוך הוא,

משה, לך ורצה אותן עניים, שכבר יצא ליבם מעליהם.

אמר לפניו, רבונו של עולם, במה ארצם?

אמר לו, לך ורצם בדברי תורה".

והיינו -

שהם זכו לכך, שנתעוררה בקרבם מידת ההתכללות, שיש בפנימיותו של כל יחיד מִיִּשְׂרָאֵל,

וכל אחד מִיִּשְׂרָאֵל, בכוחו לעורר את בחינת נקודת לבבו.

ועל כן, הטעין הבורא ית"ש, גם לקרבן יחיד "נִסְכִּים",

שכן, לאחר שהוא התעורר בתשובה בהקרבת הקרבן,

ממילא נפתח סגור ליבו, ונתגלתה הנקודה הפנימית שבלבבו.

ומעתה, יובן היטב מאמרו של משה רע"ה⁶¹, "אֶל תִּפְּן אֶל מִנְחָתְךָ" -

שכן, הואיל ופירשו אלו מבניך, ואין בהם את מידת ההתכללות,

שוב אין להם עניין עם מנחות וְנִסְכִּים, ואפילו בקרבנות ציבור.

ולפי האמור, יובן, מה שמשה רע"ה, אמר לבחון באמצעות הקטורת,

והיינו, כי קטורת אינה קריבה ביחיד אלא בציבור,

ויש בה עשרה סממנים וחלבנה, שהיא כנגד פושעי ישראל⁶²,

⁵⁹ תנא דבי אליהו רבה, פרק כז'.

⁶⁰ במדבר, יד' - לט'.

⁶¹ במדבר, טז' - טו'.

כי בהתכללות הציבור הנרמז בעשרה סממנים, נרצית גם החלבנה.

ואולי משום זה איתא בזוהר הקדוש בפרשתן ⁶³ -

"דָּהָא קְטֹרֶת בְּעֵי לְשׁוֹשְׁבֵינָא, לְאַתְקִטְרָא עַל יְדֵיהּ בְּכֻלָּא, וּלְאַתְקִשְׂרָא.

מֵאֵן שׁוֹשְׁבֵינָא?

דָּא פְּהִנָּא" ⁶⁴.

כי אהרון הכהן, שהיה היפך ממידתו של קין, הוא המקשר את כללות ישראל, וכנ"ל.

והנה, קורח הלביש את עצמו בלבוש אוהב, לכלל כולו,

כאילו שהוא היה רוצה, שלכל אחד מעם ישראל תהיה מעלת כהן גדול,

"כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קְדָשִׁים" ⁶⁵.

וכמו שכתב הרמב"ן ⁶⁶ -

כי קורח, היה מפתה לכל השבטים, לכבודם,

ורצה להחזיר העבודה לבכוריהם,

כאשר אמר ⁶⁷, 'כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קְדָשִׁים'.

⁶² כריתות, ו' ע"ב:

"אמר רב שמעון חסידא, כל תענית שאין בה מפושעי ישראל, אינה תענית,

שהרי 'חלבנה' ריחה רע, ומנאה הכתוב עם סממני קטורת".

⁶³ דף קעו' ע"ב.

⁶⁴ ותרגום דבריו הקדושים:

שְׁהִי קְטֹרֶת צְרִיכָה שׁוֹשְׁבִין, לְהִתְקַטֵּר עַל יְדוֹ בְּכָל וּלְהִתְקַשֵּׁר.

מִי הַשׁוֹשְׁבִין?

זֶה הַכֹּהֵן.

⁶⁵ במדבר, טז' - ג'.

⁶⁶ במדבר, טז' - ז'.

ומשה, בחכמתו, גילה מצפון ליבו לכל העם

כי הוא, על כהונתו צועק. עד כאן לשונו.

ואם כן, יפה היא הבחינה בקטורת -

באשר הבחינה היא, מי הוא הקדוש, שראוי לחבר עליונים ותחתונים,

והוא, מי שיש בו את מידת ההתכללות הציבורית, כמו מידתו של אהרון הכהן,

אשר ראוי הוא לקטורת.

אבל קורח, שהוא לכבוד עצמו דורש,

וכמו כן, כל הפורשים מכלל ישראל, אשר את טובת עצמם בלבד דרשו,

וכלשון המדרש ⁶⁸, "הואיל ופרשו אלו מבניך, אל תסתכל בחלקם" ⁶⁹,

אם כן, אין להם עניין עם מעשה הקטורת, ואף לא עם כהונה גדולה.

ו. על מאמר הכתוב בפרשת "ואתחנן" ⁷⁰, "לא מרבבכם מפל העמים חשק
הנה בכם, ויבחר בכם, כי אתם המעט מפל העמים", דרשו רבותינו ז"ל במסכת
חולין ⁷¹:

"אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל -

חושקני בכם, שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה, אתם ממעטין עצמכם
לפני ⁷²,

⁶⁷ במדבר, טז' - ג'.

⁶⁸ במדבר רבה, פרשה יח', י'.

⁶⁹ וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

⁷⁰ דברים, ז' - ז'.

⁷¹ פט' ע"א.

⁷² וביאר בזה רש"י הקדוש:

"לפי שאין אתם מרבין עצמכם, אלא ממעטין,

לפיכך, חשק בכם,

נתתי גדולה לאברהם, אמר לפני ⁷³, 'וְאֶנְכִי עֶפְרָאֵל וְאֶפְרָא',
למשה ואהרן, אמר ⁷⁴, 'וְנִחְנוּ מֵה',
לדוד, אמר ⁷⁵, 'וְאֶנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ' ...
גדול שנאמר במשה ואהרן, יותר ממה שנאמר באברהם,
דאילו באברהם, כתיב, 'וְאֶנְכִי עֶפְרָאֵל וְאֶפְרָא'. ואילו במשה ואהרן, כתיב, 'וְנִחְנוּ מֵה'."
הנה, יעקב אע"ה, היה "שלימא דאבהן" ^{76 77}, וכמו כן היה כלול יחד עם משה
רע"ה.
דהנה, על מאמר הכתוב ⁷⁸, "וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אָבִיו, לֵאמֹר, אֶת שְׁנֵי בְנֵי תַמְתִּית אֲסִי
לֹא אֲבִיאָנוּ אֵלֶיךָ, תִּנָּה אֹתוֹ עַל גְּדִי, וְאֲנִי אֲשִׁיבָנוּ אֵלֶיךָ", כתב "בעל הטורים":
"ב' במסורה ⁷⁹, דין ⁸⁰, ואידך ^{81 82} - 'וּפְתָה תַמְתִּית קִנְאָה'.

'כי אתם המעט' - ממעטין עצמכם בעונה."

⁷³ בראשית, יח' - כז'.

⁷⁴ שמות, טז' - ח'.

⁷⁵ תהילים, כב' - ז'.

"וְאֶנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ, חֲרַפְתָּ אָדָם וְכַזּוֹי עִם."

⁷⁶ "זוהר הקדוש", חלק א', דף קמז' ע"ב.

ובעוד מקומות.

⁷⁷ צא ולמד מה שכתב בספר "תשב"ץ קטן" (סי' תקמא'), לבעל "הגהות מיימוניות" על הרמב"ם:

"יעקב אבינו, נקרא ישראל, לפי שהיה סוף האבות, ובו כלל האבות והאמהות,

ישראל -

יצחק, שרה, רבקה, רחל, אברהם, לאה."

⁷⁸ בראשית, מב' - לז'.

⁷⁹ היינו:

ב' פעמים, מצאנו במסורה לשון של "תמית".

⁸⁰ היינו:

דורש אותנו במדרש, בעדת קורח - דכתיב בהו קנאה ⁸³,
'וַיִּקְנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמִּחְנֶה' ⁸⁴ - אלו דתן ואבירם.
בשביל שאמר ⁸⁵, 'אֶת שְׁנֵי בְנֵי תָמִית', נתקיים בשני בניו, והם דתן ואבירם.
'אֶת שְׁנֵי' - בגימטריא, הם דתן ואבירם ⁸⁶.
ובביאור העניין, כתב מו"ז הגה"ק רבינו יעיש קריספין זיע"א ⁸⁷:
"שוב ראיתי בדברי המקובלים ⁸⁸, דיעקב ומשה הם גוף אחד, ובמידה אחת,
אלא, שזה הוא למעלה מזה.
וכמו שכתב בתיקונים ⁸⁹, יעקב מלבר ומשה מלגאן,

מאמרו של ראובן, לאביו - יעקב אע"ה.

⁸¹ היינו:

המקום השני, שבו מצאנו לשון של "תמית".

⁸² איוב, ה' - ב'.

⁸³ היינו:

ש-ב' מקומות אלו, בהם נאמר לשון של "תמית", נאמרו בעניינו של קורח שהיה בו את עניין הקנאה.

⁸⁴ תהילים, קו' - טז'.

⁸⁵ בראשית, מב' - לז'.

⁸⁶ היינו:

המילים "אֶת שְׁנֵי", עולים בגימטריא למניין 761,

וכמו כן, המילים "הם דתן ואבירם" עם ג' המילים, עולים למניין זה.

⁸⁷ בספרו הקדוש "פרח שושנה" על התורה.

⁸⁸ יעניין בדברי ה"זוהר הקדוש" (בראשית, דף כג' ע"ב): "וּבְגִין קָרַ, יַעֲקֹב מֹשֶׁה וְיוֹסֵף כְּחֵדָּא אֶזְלִי".

ועיין עוד בספר "עץ חיים", להמהרח"ו זיע"א (שער הכללים. ובשער מ', דרוש ו').

ובספר "עמק המלך", להגה"ק רבינו נפתלי הרץ בכרך זיע"א (שער יד', פרק קיח'),

ובספר "קהלת יעקב", להגה"ק רבינו יעקב צבי יאליש זיע"א - תלמיד "החזנה מלובלין" זיע"א (ערך לב').

⁸⁹ "תיקוני הזוהר" (תיקון יג', דף כט' ע"א).

ופירש הרב של"ה ז"ל⁹⁰, יעקב הוא מרכבה לתפארת במקומו הנגלה, ומשה מרכבה להנעלם של תפארת שהוא הדעת ...
הרי בפירוש, דמשה ויעקב הם במידה אחת,
ולזה נתקיים הדבר, על ידי משה רבינו ע"ה".

ומבואר מדברי הקדושים :

שמכיוון שמשה רע"ה ויעקב אע"ה, קשורים זה בזה,
אם כן, כאשר דתן ואבירם מתו על ידי משה רבינו ע"ה,
נחשב הדבר, כאילו מתו על ידי יעקב אע"ה.
וממילא, אמירתו של ראובן⁹¹, "אֶת שְׁנֵי בְנֵי תַמִּית",
נתקיימה, שהמית משה רע"ה - מכוחו של יעקב אע"ה, את שני צאצאיו של
ראובן - דתן ואבירם.

ומעתה, כאשר דרשו רבותינו ז"ל^{92 93}, "גדול שנאמר במשה ואהרן, יותר ממה
שנאמר באברהם":

דבר זה, כלול אף ביעקב אע"ה, שהיה ענוותן גדול מאין כמותו!

ז. בעניינו של אהרן הכהן ע"ה, כתב רבינו האר"י הקדוש זיע"א⁹⁴ :

"והנה, הטוב שבנשמת קין, היה באהרון".

ועל פי זה, כתב הגה"ק בעל "מגלה עמוקות" זיע"א⁹⁵, לבאר את מאמר הכתוב⁹⁶
,"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה, דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אֶחֱיד, וְאֶל יָבֵא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ, מִבֵּית
לְפָרֶכֶת, אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָאֹרֶן וְלֹא יָמוּת, כִּי בָעֲנֹן אֲרָאָה עַל הַכַּפֹּרֶת":

⁹⁰ בראשית, פרשת "ויצא", תורה אור - ב'.

⁹¹ בראשית, מב' - לז'.

⁹² חולין, פט' ע"ב.

⁹³ וכפי שהובא לעיל בתחילת אות זו.

⁹⁴ "שער הגלגולים", (הקדמה לה').

"עד השתא, אין אנו יודעין שהוא אחיו של משה?
ברזא דגלגולא, משה סוד הבל⁹⁷, שמת על שהציץ בשכינה,
כמו שנאמר⁹⁸, 'כִּי יֵרָא מִהַבִּיט',
שהיה ירא מאותו הבטה ...
לכן, אמר לאהרן⁹⁹, 'וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת',
כי הוא אחיך בגלגולא קדמאה, שהיה אהרן מן טוב של קין, ומשה מן טוב של
הבל".
והנה, בהיות אהרן הכהן ע"ה, שלם ב-"מידת ההתכללות"¹⁰⁰ :
הוא הצליח לקחת את חלק הטוב שהיה בקין, והוא, שהוא היה "מחדש"
בעבודת הבורא ית"ש, מדעתו¹⁰¹,
וצירפה לחלק הטוב שהיה בהבל, שהביא דברים ראויים ומשובחים לכבוד
הבורא ית"ש.
ועבודה זו, היא אשר יצרה בו את "מידת ההתכללות",
עד אשר הוא זכה להגיע לדרגת "ענווה", כשל משה רע"ה¹⁰²,
וממילא, הוא זכה להיות "כלול" ביעקב אע"ה - "מידת התפארת", הכלול יחד
עם משה רע"ה¹⁰³,

⁹⁵ בפירושו על התורה, (פרשת "אחרי מות").

⁹⁶ ויקרא, טז' - ב'.

⁹⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ד'.

⁹⁸ שמות, ג' - ו'.

⁹⁹ ויקרא, טז' - ב'.

¹⁰⁰ וכמו שנתבאר לעיל באות ה'.

¹⁰¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

¹⁰² וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

¹⁰³ וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

ולפיכך, הוא התעסק במעשה הקטורת, אשר הוא בבחינת אותו החידוש שחידש
יעקב אע"ה בקורבנו ¹⁰⁴ - שהוא תיקון לעניין "גם הוא" ¹⁰⁵ אשר היה אצל הבל
¹⁰⁶.

ח. על מאמר הכתוב בפרשת "וישב" ¹⁰⁷, "וַיִּשְׁרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו, כִּי
בֶן זִקְנִים הוּא לוֹ, וַעֲשֶׂה לוֹ כְּתֻנֹת פָּסִים", כתב רבינו בחיי זיע"א:
"שמסר לו, סוד כב' אותיות ...

והכוונה בזה, שהלבישו ידיעת החכמה, בשם כב' אותיות, כמו שלמד מפי שם
ועבר".

ובביאור דברי רבינו זיע"א - "בשם כב' אותיות", כתב הגה"ק רבינו יוסף טוב ליפמן
הלר זיע"א - בעל "תוספות יום טוב" ¹⁰⁸:

"זה השם, תמצא בפרדס ¹⁰⁹, שער פרטי השמות ¹¹⁰, פרק י"ד -
ויש בו ד' שמות אלו: אנקת"ם, פסת"ם, פספסת"ם, דיונסי"ם,
והשם השלישי ¹¹¹, נרמז ב-'כתנת פסים'."

¹⁰⁴ וכמו שנתבאר לעיל באות ה'.

¹⁰⁵ בראשית, ד' - ד'.

¹⁰⁶ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

¹⁰⁷ בראשית, לז' - ג'.

¹⁰⁸ בספרו הקדוש "טוב טעם" על התורה, (בפרשת "וישב". בראשית, לז' - ג').

ספר זה, עוסק בפירוש דברי הקבלה שנמצאים בפירוש רבינו בחיי זיע"א על התורה, על פי קבלת
הגה"ק רבינו משה קורדובירו זיע"א.

¹⁰⁹ היינו:

ספר "פרדס רימונים", להגה"ק רבינו משה קורדובירו זיע"א.

¹¹⁰ שער כא'.

¹¹¹ היינו:

פספסת"ם.

וכאשר נעיין במקור הדברים, דברי הגה"ק רבינו משה קורדובירו זיע"א¹¹², נראה כדלהלן:

"בשם בן כב', ונקרא כן מפני שיש בו כב' אותיות,

ויחסו רבי נחוניא - אל התפארת, וכן הסכימו המפרשים.

וזהו: אנקת"ם, פסת"ם, פספסי"ם, דיונסי"ם,

והוא יוצא מברכת כהנים".

ובמהות שמות הקודש הללו, כתב רבינו זיע"א:

"ופירשו המפרשים בשם זה, כי לכל אחד מה-ד' שמות הנזכר, לו סגולה בפני עצמה.

ה-א', אנקת"ם -

הוא טוב להשמיע תפילה, ופירושו: שומע אנקת תמים.

ה-ב', פסת"ם -

הוא נותן פיסת בר, לצריכים מזון.

ה-ג', פספסי"ם -

מלשון¹¹³, 'וַעֲשֵׂה לִּי כְתֹנֶת פָּסִים',

והוא נותן בגד ללבוש.

ה-ד', דיונסי"ם -

והוא עושה ניסים ונפלאות.

ובהם נשתמש יעקב אע"ה, באומרו¹¹⁴, 'אם יהיה אֱלֹקִים עִמָּדִי, וּשְׁמִרְנִי ... וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לִלְבָּשׁ'.¹¹³

זהו צירוף מוצא השם מברכת כהנים, ולא מצאנו מי שידבר בזה השם יותר".

¹¹² בספרו הקדוש "פרדס רימונים", (שער כא', פרק יד').

¹¹³ בראשית, לז' - ג'.

¹¹⁴ בראשית, כח' - כ'.

ויעויין עוד, בדבריו של הגה"ק רבינו אברהם סבע זיע"א¹¹⁵, בביאורו לברכת כהנים:

"והשם שיוצא מאלו השלושה פסוקים¹¹⁶, הוא שם של כב' אותיות, כנגד 'בְּךָ בְּרַךְ יִשְׂרָאֵל'¹¹⁷.

להורות, שזאת הברכה, היא כלל כל התורה כולה, שיש בה כב' אותיות.

והוא, שם: אנקת"ם, פסת"ם, פספסי"ם, דיונסי"ם, בשכמל"ו¹¹⁸,

שיש בו כב' אותיות¹¹⁹, והוא שם של ברכת כהנים,

והוא טוב לשמירה, ולכל הדברים.

והאומרו דרך תפילה, כזה הסדר, יועיל לו מאוד,

ובפרט כשיאמרו ברכת כהנים, יאמר: אֵל נָא קָרֵב תְּשׁוּעַת מִצְפִּיךָ, פְּחָדְךָ סֵר תּוֹצִיאֵם מִמָּאָסָר, פְּדָה סוֹעִים פֶּתַח סוֹמֵם יִשְׁעֶךָ מִצַּפִּים, דִּלְגָה יוֹקְשִׁים וְקִבֵּץ נְפֻצִים סִמֵּךְ יְיָ-הֵא מִפְּלִיטָנוּ. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד."

ומרגניתא טבא, מצאתי בדברי מו"ז הגה"ק רבינו יעיש קריספין זיע"א¹²⁰, בביאור שמות הקודש היוצאים מברכת כהנים, היאך רמזם יעקב אע"ה לבנו יוסף הצדיק ע"ה. וכדלהלן:

¹¹⁵ בספרו הקדוש "צחור המור", (במדבר, ו' - כז').

¹¹⁶ של ברכת כהנים.

¹¹⁷ בראשית, מח' - כ'.

¹¹⁸ היינו:

"בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד".

¹¹⁹ היינו:

בשמות הקודש, אנקת"ם, פסת"ם, פספסי"ם, דיונסי"ם,

ישנם כב' אותיות.

¹²⁰ בספרו הקדוש "פרח שושנה", (בפרשת "בראשית". בראשית, לז' - ג').

דהנה, ממאמר הכתוב ¹²¹, "וישראל אהב את יוסף מכל בניו, כי בן זקנים הוא לו, ועשה לו כתנת פסים", יוצא השם אנקת"ם -

אות א', ממילת "וישראל",

אות נ', ממילת "בניו",

אות ק', ממילת "זקנים",

אות ת', ממילת "את",

אות מ', ממילת "מכל".

וכמו כן, ממאמר הכתוב ¹²², "וישראל אהב את יוסף מכל בניו, כי בן זקנים הוא לו, ועשה לו כתנת פסים", יוצא השם פסת"ם -

אותיות פ'-ס'-מ', ממילת "פסים",

אות ת', ממילת "כתנת".

וכמו כן, ממאמר הכתוב ¹²³, "וישראל אהב את יוסף מכל בניו, כי בן זקנים הוא לו, ועשה לו כתנת פסים", יוצא השם פספסי"ם -

אותיות פ'-ס', ממילת "יוסף",

אות פ', ממילת "בניו", שכן אותיות אלו מתחלפים באותיות בומ"ף ¹²⁴,

¹²¹ בראשית, לז' - ג'.

¹²² בראשית, לז' - ג'.

¹²³ בראשית, לז' - ג'.

¹²⁴ כן כתב ה"זוהר הקדוש", (חלק ג' דף רכח' ע"א):

"אחה"ע, בגרון,

בומ"ף, בשפון,

גיכ"ק, בחיך,

דטלנ"ת, בלישנא,

זסשר"ץ, בשיני".

אות ס', ממילת "נְעֻשָׁה", שכן אותיות אלו מתחלפים באותיות זסשר"ץ¹²⁵,

אותיות י'-ס', ממילת "זְקֵנִים".

וכמו כן, ממאמר הכתוב¹²⁶, "וַיִּשְׁרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו, כִּי בֶן זְקֵנִים הוּא לוֹ, וְעָשָׂה לוֹ כְּתָנֶת פָּסִים", **יוצא השם דיונסי"ס -**

אות ד', ממילת "בֶּן", שכן אותיות אלו מתחלפים באותיות דטלנ"ת¹²⁷,

אותיות י'-ו', ממילת "בָּנָיו",

אותיות נ'-י', ממילת "זְקֵנִים",

אות ס', ממילת "וַיִּשְׁרָאֵל", שכן אותיות אלו מתחלפים באותיות זסשר"ץ¹²⁸,

¹²⁵ כן כתב ה"זוהר הקדוש", (חלק ג' דף רכח' ע"א):

"אחה"ע, בגרון,

בומ"ף, בשפון,

גיכ"ק, בחיך,

דטלנ"ת, בלישנא,

זסשר"ץ, בשיני".

¹²⁶ בראשית, לז' - ג'.

¹²⁷ כן כתב ה"זוהר הקדוש", (חלק ג' דף רכח' ע"א):

"אחה"ע, בגרון,

בומ"ף, בשפון,

גיכ"ק, בחיך,

דטלנ"ת, בלישנא,

זסשר"ץ, בשיני".

¹²⁸ כן כתב ה"זוהר הקדוש", (חלק ג' דף רכח' ע"א):

"אחה"ע, בגרון,

בומ"ף, בשפון,

גיכ"ק, בחיך,

אות ס', ממילת "אָהב", שכן אותיות אלו מתחלפים באותיות בומ"ף ¹²⁹.
והנה, לאור המתבאר לעיל ¹³⁰, **שאהרון הכהן ע"ה זכה לקשור עצמו ב-"מידת
התפארת" של יעקב אע"ה,**
יובנו דבריו של הגה"ק רבינו משה קורדובירו זיע"א ¹³¹, המבוארים לעיל בעניין
"ברכת כהנים":

"ויחסו רבי נחוניא - אל התפארת, וכן הסכימו המפרשים".
שכן, בהיות אהרון הכהן ע"ה כלול במשה רע"ה ¹³²,
**שייכת "מידת ההתכללות", ששורשה ב-"מידת ההתחדשות" ¹³³ ב-"מידת
התפארת".**

ט. על מאמר הכתוב ב"חטא העגל" ¹³⁴, **"וַיִּרְא הָעָם כִּי בָשָׁשׁ מִשֶּׁה לָרֶדֶת מִן
הָהָר, וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהֱרֹן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו, קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לִפְנֵינוּ,**

דטלנ"ת, בלישנא,

זסשר"ץ, בשיני".

¹²⁹ כן כתב ה"זוהר הקדוש", (חלק ג' דף רכח' ע"א):

"אחה"ע, בגרון,

בומ"ף, בשפון,

גיכ"ק, בחיך,

דטלנ"ת, בלישנא,

זסשר"ץ, בשיני".

¹³⁰ באות ז'.

¹³¹ בספרו הקדוש "פרדס רימונים", (שער כא', פרק יד').

¹³² וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

¹³³ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

¹³⁴ שמות, לב' - א'.

כי זה מִשֶּׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם - לֹא יִדְעֵנוּ מָה הָיָה לוֹ, כְּתָב רַשִׁי
הַקְדוּשׁ:

"כִּשְׁעָלָה מֹשֶׁה לַהֲרֹ, אָמַר לָהֶם, לִסּוֹף אַרְבַּעִים יוֹם אֲנִי בָּא, בְּתוֹךְ שֵׁשׁ שָׁעוֹת ...
בִּשְׁשָׁה עֶשֶׂר, בָּא הַשָּׁטָן וְעִרְבַּב אֶת הָעוֹלָם, וְהִרְאָה דַּמוּת חוֹשֵׁךְ וְאִפִּילָה וְעִרְבּוּבִיָּא,
לֹמֵר, וּוְדָאִי מֵת מֹשֶׁה, לִכְךָ בָּא עִרְבּוּבִיָּא לְעוֹלָם",
וְהֵיִינוּ:

שֶׁהִשְׁעָה שַׁעַם יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל, הִיָּה בִּשְׁעָה הַשִּׁישִׁית שֶׁל הַיּוֹם.
וּבְבִיאוֹר הָעֲנִיִּין, כְּתָב רַבִּינוּ הַרִ"חַ הַטּוֹב זִיע"א¹³⁵, עַל פִּי מָה שֶׁכָּתַב בִּסְפָר "שַׁעַר
הַחֲצָרִי"¹³⁶, מִשָּׁם סֵפֶר "כְּתָב יָד":
דְּהֵנָּה, בְּדִינִי "אִיסוֹר וְהִיתֵר", קִיַּמָּא לָן בְּכָל הַשָּׁ"ס, דִּין שֶׁל "בִּיטוֹל בְּשִׁישִׁים"¹³⁷,

¹³⁵ בִּסְפָרוֹ הַקְדוּשׁ "בֵּן יְהוּדֵי", (מְגִילָה, לִב' ע"א. סוֹף הַמַּסְכָּתָא).

¹³⁶ לַהֲגַה"ק "צוֹף דְּבִשׁ", רַבִּינוּ דוֹד בֵּן שִׁמְעוֹן זִיע"א.

סֵפֶר זֶה, הוּא כִּרְךָ א', מַסְדֶּרֶת סִפְרֵי "שַׁעֲרֵי צִדִּיק".

¹³⁷ יִשְׁנָם כַּמָּה דְּבָרִים, שְׂאִינָם בְּטָלִים כָּלָל וְעִיקָר, וְאִפִּילוּ בְּאַלְפִי, וְכִדְלָהֶלֶן:

- א. חֲמֵץ בִּפְסַח, וְאִפִּילוּ בִּמְשָׁהוּ (שׁו"ע, או"ח, ס' תַּמְז', ס"א).
- ב. דְּבַר שְׁנִיכָר אִיסוּרוֹ (שׁו"ע, או"ח, ס' תְּקִיג', ס"ג. וְעִיֵּין עוֹד: שׁו"ע, יו"ד, ס' קָב', ס"א).
- ג. דְּבַר שְׁבַמְנִיין (שׁו"ע, יו"ד, ס' פו', ס"ג. וְעִיֵּין עוֹד: שׁו"ע, יו"ד, ס' ק' ס"א. וְשׁו"ת "יְבִיעַ אֹמֶר", ח"ה, או"ח, ס' כה', אוֹת ה').
- ד. דְּבַר הַמַּעֲמִיד (שׁו"ע, יו"ד, ס' פִּז', ס"א).
- ה. מִיָּדִי דְּעִבִּיד לְטַעֲמָא (שׁו"ע, יו"ד, ס' צח', ס"א).
- ו. בְּרִיָּה (שׁו"ע, יו"ד, ס' ק', ס"א).
- ז. חֲתִיכָה הָרְאוּיָה לְהִתְכַּבֵּד (שׁו"ע, יו"ד, ס' קָא', ס"א).
- ח. דְּבַר שִׁישׁ לֹו מִתִּירִים (שׁו"ע, יו"ד, ס' קָב', ס"א).
- ט. דְּבַר חֲשׁוֹב, כְּגוֹן, אֲגוּזֵי פֶרֶךְ וְרִימוֹנֵי בָאֲדָן (שׁו"ע, יו"ד, ס' ק', ס"א).
- י. דְּבַר שְׁדִּרְכוּ לְהִימָנוֹת (שׁו"ע, יו"ד, ס' ק', ס"א).

ולפי זה, הוא הדין בעניין "חטא העגל", שלצורך כפרתו, צריך לבטלו, בבחינת "ביטול בשישים".

והנה, ימי "חג הסוכות" ¹³⁸ - הם ז' ימים, וימי "חג הפסח" - הם ז' ימים, ו"חג השבועות" - הוא יום אחד,

וכאשר נחבר את מניין הימים האלה, למניין אחד, יעלה הכל ל-טו' ימים.

והנה, בכל יום ויום, יש כד' שעות,

וכאשר נכפיל את טו' ימי המועדים הנ"ל, ב-כד' שעות היממה,

יעלה הכל, למניין 360 שעות.

וממילא, כאשר נרצה לבטל את אותם ו' שעות, שעבדו בהם עם ישראל את העגל, בבחינת "ביטול בשישים",

נצטרך לחלק את אותם ו' שעות, בתוך אותם ה-360 שעות,

וזאת, מחמת, ש-360 שעות חלקי 6 שעות, עולים למניין 60 שעות.

באופן:

ש-טו' ימי המועדים, מבטלים את "עון העגל", מכוח הדין של "ביטול בשישים".

והנה, ב-ד' מקומות, מצינו את מילת "אלה", כקשר ישיר ל"חטא העגל":

א. "אלה אֶזְכְּרָה, וְאֶשְׁפֹּךְ עָלַי נִפְשִׁי" ¹³⁹,

ב. "אלה אֶלְהִיךָ שְׂרָאֵל" ¹⁴⁰,

ג. "גם אֶלֶּה תִשְׁפָּחֶנָּה" ¹⁴¹,

יא. בעלי חיים, חשיבי ולא בטלי (שו"ע, יו"ד, סי' קי', ס"א).

¹³⁸ ללא חג "שמיני עצרת", שכן, הוא חג בפני עצמו, ומברכים בו ברכת שהחיינו.

¹³⁹ תהילים, מב' - ה'.

¹⁴⁰ שמות, לב' - ד'.

¹⁴¹ ישעיהו, מט' - טו'.

ד. "אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' " ¹⁴².

ולפי המתבאר, כתב רבינו זיע"א - מִשֶּׁם ספר "שער החצר", באופן נפלא:
מאמר הכתוב "אֵלֶּה אֲזָכְרָה", מזכיר את "עוון העגל", שנעשה על ידי אמירת
"אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל",
ובכדי שיקיים בנו הבורא ית"ש, את מאמר הכתוב "גַּם אֵלֶּה תִשְׁפַּחְנָה", בְּשִׁכְחַת
העוון הלזה,
עלינו לקיים, את מאמר הכתוב "אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' " -
והיינו, שכאשר נשמור את מועדי ה', העולים יחד למניין 360 שעות, יכפר הבורא
ית"ש את אותו העוון.

ולאור זה, ביאר רבינו זיע"א, את מאמרו של הבורא ית"ש למשה רע"ה - לאחר
"חטא העגל" ¹⁴³, "וַיֹּאמֶר, אֲנִי אֶעְבִּיר כָּל טוֹבִי עַל פְּנִיךָ, וְקָרָאתִי בְּשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ,
וְחִנַּתִּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲוִן, וְרַחֲמֹתַי אֶת אֲשֶׁר אֶרְחַם". כדלהלן:
מילת "טוֹבִי", היא מילה המתחלקת ל-ב' מילים,

א. "טו" - שהוא כנגד מניין טו' ימי המועדים, שבאו לכפר את "עוון העגל",

ב. "בי" - בקדושתו,

שעל ידי קדושתם וטהרתם של ימים אלו, יתבטל ויתכפר "עוון העגל".

והיכן הם רמוזים?

במילת, "עַל פְּנִיךָ"!

דהיינו:

באמצע השם שלך!

"כי כל אמצעי, נקרא פנימי",

דהיינו:

¹⁴² ויקרא, כג' - ד'.

¹⁴³ שמות, לג' - יט'.

שהאות האמצעית בשמו של משה רע"ה, היא, האות "ש",

והמילוי של האות "ש", נכתב "שין"

והגימטריא של האות כשהיא נכתבת במילוי הנ"ל, עולה למניין 360.

וכבר נתבאר לנו, ש-360, הם סך השעות, שיש ב-טו' ימי המועדים.

ומאריכות הדברים, עולה לנו:

שְׁיָמִי המועדים, מהווים תיקון וכפרה, ל"עוון העגל".

ולאחר כל זאת, עוד המשיך רבינו זיע"א, לבאר במתק לשונו:

שְׁמַאֲמָר רבותינו ז"ל, "משה תיקן להם לישראל", הוא, נוטריקון של - להביא מלך
המשיח,

והיינו, שבזכות לימוד התורה הקדושה, והדרשות, שעושים עם ישראל בימים
אלו, תבוא גאולתם.

וטעם הדבר, הוא:

שלמרות כל המתבאר, כל פורענות ופורענות שבאה עלינו, בכל דור ודור, כלול בה
קצת מ"עוון העגל"¹⁴⁴,

ובכדי לכפר את מעט העוון שנשאר, ובכדי לזרז את ביאת משיח צדקינו,

אנו צריכים, את אותו לימוד התורה, ואת אותם הדרשות.

ובזה, פירש רבינו זיע"א, את הנאמר בספר "דניאל"¹⁴⁵, "וַיִּאֲמָר לְאִישׁ לְבוּשׁ
הַבָּדִים, אֲשֶׁר מִמַּעַל לְמִימֵי הַיָּאֵר, עַד מְתֵי קֶץ הַפְּלָאוֹת. וְאֶשְׁמַע אֶת הָאִישׁ לְבוּשׁ

¹⁴⁴ דהנה, על מאמר הכתוב (שמות, לב' - לד'):

"וַעֲתָה לָךְ נִחָה אֶת הָעָם, אֲלֵךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ, הִנֵּה מֵלָאכִי יֵלֶךְ לִפְנֶיךָ, וְכִיּוֹם פָּקְדִי - וּפָקְדֹתַי עֲלֵהֶם חֲטָאתָם",
כתב רש"י הקדוש:

"ותמיד תמיד, כשאפקוד עליהם עונותיהם, 'ופקדתי עליהם' - מעט מן העוון הזה עם שאר העונות,

ואין פורענות באה על ישראל, שאין בה קצת מפירעון עוון העגל".

¹⁴⁵ יב', ו' - ז'.

הַבָּדִים, אֲשֶׁר מִמַּעַל לְמִימֵי הַיָּאֵר, וַיָּרֶם יָמִינוּ וַיִּשְׁמְאוּ אֶל הַשָּׁמַיִם, וַיִּשְׁבַּע בְּחִי הָעוֹלָם, כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים וְחֻצִּי, וּכְכֹלֹת נֶפֶץ יָד עִם קִדְּשׁ, תִּכְלֶינָה כָּל אֱלֹהִים:
והיינו, שהקדוש ברוך הוא, תלה, את כל הגאולה העתידה, ב-ג' המועדים.

שכן, המילה "לְמוֹעֵד", מרמזת, על "חג הפסח",

שהוא מועד אחד, מתחילתו ועד סופו.

והמילה "מוֹעֲדִים", מרמזת, על "חג הסוכות", ו-"חג שמיני עצרת",

שהם, ב' מועדים.

והמילה "וְחֻצִּי", מרמזת, על "חג השבועות", שהוא יום אחד,

והוא נחשב, ל-"חצי" מ-"חג הפסח"¹⁴⁶.

"וּכְכֹלֹת נֶפֶץ יָד עִם קִדְּשׁ" -

היינו, כאשר תכלה השנאה והמחלוקת מעם ישראל.

אזי, "תִּכְלֶינָה כָּל אֱלֹהִים" -

היינו, שאז יכלו כל הצרות והגלויות, שנוצרו לנו באמירת "אֱלֹהִים אֶלֶּהֶיךָ יִשְׂרָאֵל".

והדברים, "חַיִּים הֵם לְמִצְאֵיהֶם".

והנה, כאשר נתבונן ב-"ברכת כהנים", נראה דבר פלא. וכדלהלן:

א. פסוקי הברכה, מחולקים ל-ג' פסוקים.

ובמהות חלוקה זו, כתב "בעל הטורים" זיע"א¹⁴⁷: שכל פסוק ופסוק מִכָּן כנגד

אחד מ-ג' האבות הקדושים.

וכבר כתב ה"טור" זיע"א¹⁴⁸, משמו של אחיו רבינו יחיאל זיע"א: ש-ג' המועדים,

נתקנו כנגד ג' האבות הקדושים. חג הפסח, כנגד אברהם אע"ה. חג השבועות,

כנגד יצחק אע"ה. וחג הסוכות, כנגד יעקב אע"ה.

¹⁴⁶ היינו:

שב-"חג הפסח", ישנם ב' ימי מועד, אחד בתחילתו ואחד בסופו.

¹⁴⁷ במדבר, ו', כד' - כו'.

ולפיכך, ברכה זו, נקראת "ברכה משולשת": בהיותה מְכֻוֶּנֶת בשלושה פסוקים, אשר נתקנו כנגד שלושה אבות, אברהם יצחק ויעקב.

ב. גוף הברכה, מחזיק בתוכו ו' ברכות,

והם: "בְּרַכְךָ"¹⁴⁹, "וַיִּשְׁמְרְךָ"¹⁵⁰, "יָאֲרִי"¹⁵¹, "וַיַּחְנֶנְךָ"¹⁵², "יִשְׂאֵל"¹⁵³, "שְׁלוֹם"¹⁵⁴.

ג. מניין התיבות שבברכה זו, עולים למניין טו'.

ד. מניין האותיות שבברכה זו, עולות למניין ס'.

ה. אהרון הכהן ע"ה, שהיה "אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם"¹⁵⁵, ובעל "מידת ההתכללות"¹⁵⁶,

זכה לברך את בני ישראל בברכת "השלום" - "וַיִּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם"¹⁵⁷,

וזאת, על ידי שהיה רואה בכל אחד ואחד מבני ישראל, בחינת "חלק אלוה ממעל",

ומניין התיבות "חלק אלוה ממעל", עולה בגימטריא למניין 360.

ומעתה, תשכיל ותבין:

¹⁴⁸ "אורח חיים", (סימן תיז', הלכות "ראש חודש").

¹⁴⁹ במדבר, ו' - כד'.

¹⁵⁰ במדבר, ו' - כד'.

¹⁵¹ במדבר, ו' - כה'.

¹⁵² במדבר, ו' - כה'.

¹⁵³ במדבר, ו' - כו'.

¹⁵⁴ במדבר, ו' - כו'.

¹⁵⁵ מסכת אבות, פרק א' משנה יב'.

¹⁵⁶ וכמו שנתבאר לעיל באות ה'.

¹⁵⁷ במדבר, ו' - כו'.

בהיות אהרון הכהן ע"ה "איש הכלל"¹⁵⁸, דבוק וחבוק ביעקב אע"ה¹⁵⁹, אשר שניהם יחד זכו לתקן את עניינו של הבל¹⁶⁰,

הוא זכה לבטל את עניין "חטא העגל" בעצם ברכתו, בבחינת "ביטול בשישים".

שכן, ג' פסוקי הברכה, המְכַוְּנִים כנגד ג' האבות הקדושים - המְכַוְּנִים כנגד ג' המועדים,

ו-טו' תיבות הברכה, מְכַוְּנִים כנגד טו' ימי המועדים.

ובהיות אהרון הכהן ע"ה דבוק וחבוק בעם ישראל בבחינת "חלק אלוה ממעל", העולים בגימטריא למניין 360,

הוא גורם לביטול "חטא העגל",

שכן, כאשר נחלק את מניין 360, ב-ג' הברכות אשר בברכת כהנים,

נקבל מניין ס', שהם ס' האותיות אשר בברכת כהנים.

ועוד נראה לבאר בזה:

דהנה, ידוע ומפורסם לכל, עניין "עשר ספירות" של הנהגת כבודו ומלכותו יתברך בעולם, המבוארים ב"תיקוני הזוהר הקדוש"¹⁶¹: "כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות".

והנה, הספירה השישית שבמניין זה, היא "מידת תפארת", אשר היא מידתו של יעקב אע"ה.

ובברכת כהנים, ישנם ג' ברכות, בהיותם מְכַוְּנִים כנגד "מידת התפארת"¹⁶².

ומכיוון שהיה אהרון הכהן ע"ה "איש הכלל"¹⁶³, דבוק וחבוק ביעקב אע"ה¹⁶⁴, אשר שניהם יחד זכו לתקן את עניינו של הבל¹⁶⁵,

¹⁵⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ה'.

¹⁵⁹ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

¹⁶⁰ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ג'-ז'-ח'.

¹⁶¹ "פתח אליהו", (הקדמה, דף יז' ע"א).

¹⁶² וכמו שנתבאר לעיל באות ח'.

הוא זכה לברך את "כלל ישראל", באותם י' ברכות, אשר הם כנגד יעקב אע"ה.

ומכיוון שהאות י', היא אות החיים ¹⁶⁶,

זכה אהרון הכהן ע"ה, לתקן את "חטא העגל", אשר נקנסה בו מיתה על כלל ישראל ¹⁶⁷, ונתקנה על ידי משה רע"ה ¹⁶⁸ - אשר היה אף הוא דבוק וחבוק ביעקב אע"ה ¹⁶⁹,

על ידי י' ברכות, אשר נמצאים ברכת כהנים, וכמו שנתבאר,

ועל ידי כך, באו חיים לעולם.

ובעומק העניין, נראה לבאר בזה:

דהנה, על מאמר הכתוב בפרשת "בחוקותי" ¹⁷⁰, "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב, וְאֶת אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק, וְאֶת אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר, וְהָאֶרֶץ אֶזְכֹּר", כתב רש"י הקדוש:
"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב" - בחמישה מקומות נכתב מלא ^{171 172}, ואליהו חסר בחמישה מקומות ^{173 174},

¹⁶³ וכמו שנתבאר לעיל באות ה'.

¹⁶⁴ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

¹⁶⁵ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ג'-ז'-ח'.

¹⁶⁶ "זוהר הקדוש", (חלק א', דף רמא' ע"ב).

¹⁶⁷ שמות, לב' - י'.

¹⁶⁸ שמות, לב' - יד'.

¹⁶⁹ וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

¹⁷⁰ ויקרא, כו' - מב'.

¹⁷¹ היינו:

בחמישה מקומות, נכתב שמו של יעקב אע"ה, במילוי האות ו', "יעקב".

¹⁷² ה' המקומות:

א. "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב, וְאֶת אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק, וְאֶת אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר, וְהָאֶרֶץ אֶזְכֹּר", (ויקרא, כו' - מב').

יעקב נטל אות משמו של אליהו, ערבון, שיבוא ויבשר גאולת בניו".

והנה, ידוע ומפורסם העניין ¹⁷⁵, כי פינחס הוא אליהו,

ומחמת שפינחס נכנס אף הוא בברית הכהונה, ואף הוא מברך את עם ישראל
בברכת "השלום",

וכמאמר הכתוב ¹⁷⁶, "לִכֵּן אָמַר, הִנְנִי נֹתֵן לְךָ אֶת בְּרִיתִי שְׁלֹמֶם",

ב. "זה אמר יהוה, הנני שב שבות אהלי יעקוב, ומשכנותיו ארחם, ונבנתה עיר על תלה, וארמון על משפטו יושב", (ירמיה, ל' - יח').

ג. "גם זרע יעקוב ודוד עבדי אמאס, מקחת מזרעו משלים, אל זרע אברהם ישחק ויעקב, כי אשיב את שבותם, ורחמתיים", (ירמיה, לג' - כו').

ד. "ואתה אל תירא עבדי יעקב, ואל תחת ישראל, כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים, ושב יעקוב ושקט, ושאנן ואין מחריד", (ירמיה, מו' - כז').

ה. "לא כאלה חלק יעקוב, כי יוצר הכל הוא, ושבת נחלתו, יהוה צבאות שמו", (ירמיה, נא' - יט').

כן כתב רבינו דוד אבודרהם זיע"א, (סדר מוצאי שבת).

¹⁷³ היינו:

בחמישה מקומות, נכתב שמו של אליהו הנביא זכור לטוב, חסר האות ו', "אליה".

¹⁷⁴ ה' המקומות:

א. "ומלאך יהוה דבר אל אליה התשבי, קום עלה לקראת מלאכי מלך שמרון, ודבר אלהם, המבלי אין אלהים בישראל - אתם הלכים לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון", (מלכים ב', א' - ג').

ב. "ולכן זה אמר יהוה, המטה אשר עליה שם לא תרד ממנה, כי מות תמות, וילך אליה", (מלכים ב', א' - ד').

ג. "ויאמרו אליו, איש בעל שער ואזור עור אזור במתניו, ויאמר, אליה התשבי הוא", (מלכים ב', א' - ח').

ד. "ויען אליה וידבר אליהם, אם איש האלהים אני תרד אש מן השמים ותאכל אתך ואת חמשיך, ותרד אש אלהים מן השמים, ותאכל אתו ואת חמשיך", (מלכים ב', א' - יב').

ה. "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא, לפני בוא יום יהוה, הגדול והנורא", (מלאכי, ג' - כג').

כן כתב רבינו דוד אבודרהם זיע"א, (סדר מוצאי שבת).

¹⁷⁵ "ילקוט שמעוני", (פרשת "פינחס", רמז תשעא').

לפיכך, נטל ממנו יעקב אע"ה, כמשכון, את האות ו' - אשר מרמזת על ו' הברכות אשר בברכת כהנים,

בכדי שְׁיִמָּחַל הבורא ית"ש לעם ישראל על "חטא העגל", בבחינת "ביטול בשישים", וכמו שנתבאר. ודוק.

ל. בעניין נישוק ידיהם של תלמידי חכמים, נציג בזה מעט מזעיר מדברי רבותינו זיע"א:

א. בספר הקדוש "נוהג בחכמה" ^{177 178}, הביא מקור בעניין נישוק תלמידי חכמים:

והוא, על פי מאמר הכתוב ¹⁷⁹, "וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו, גִּשָּׁה נָא וּשְׂקָה לִי בְנִי". והיינו:

שיעקב אע"ה, נשק לאביו - יצחק אע"ה.

ב. על מאמר הכתוב ¹⁸⁰, "נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס, וְאֵת יִרְאֵי יְהוָה יִכְבֵּד, נִשְׁבַּע לְהַרְעֵם וְלֹא יָמַר" דרשו רבותינו ז"ל ¹⁸¹:

"זה יהושפט מלך יהודה -

כשהיה רואה תלמיד חכם, היה עומד מכסאו, ומחבקו ומנשקו,

וקורא לו: רבי רבי, מרי מרי".

ג. כתב הגה"ק רבינו יהונתן אייבשיץ זיע"א ^{182 183}, בעניין הכהן הגדול - אשר היו מלווים אותו עד ביתו בצאתו בשלום מן הקודש ¹⁸⁴:

¹⁷⁶ במדבר, כה' - יב'.

¹⁷⁷ להגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א, מחכמי העיר פאס.

נלב"ע ב-טז' בשבט תשכ"א, ומנו"כ בעיר פאס.

¹⁷⁸ אות נו"ן, ערך "נשיקת היד".

¹⁷⁹ בראשית, כז' - כו'.

¹⁸⁰ תהילים, טו' - ד'.

¹⁸¹ כתובות, קג' ע"ב.

י"עד שהעידו -

שלא היה אפשר לכהן גדול לילך לתוך ביתו עד חצות הלילה, כי אין מישראל
שלא היה נושק לכהן הגדול את ידיו".

ד. כתב הגה"ק רבינו חיים פלאגיי זיע"א¹⁸⁵ :

"כל המבקש פני צדיק, ובפרט בראש חודש בחגים ובמועדים,

זוכה, דבניו יהיו עומדים תמיד בבית המדרש".

ה. עוד כתב רבינו זיע"א¹⁸⁶ :

"ולכן נוהגים בכל מקום, לנשק ידי הגדולים במוצאי שבת קודש, ולקבל ברכתם,

אלא, שצריך שיזהרו המברכים, שיברכו ברכות לראש שיזכו לתורה,

ואחר כך, בעושר וההצלחה ובני חיי, וכיוצא".

ומעתה, נבוא ונבאר, את עניין נישוק ידי אביו ואמו. וכדלהלן :

א. על מאמר הכתוב¹⁸⁷ , "וַתֵּאָמֶר אֶל אֲבִיהָ, אֵל יֵחָר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי, כִּי לֹא אוֹכֵל
לְקוֹם מִפְּנֵי, כִּי דָרַךְ נָשִׁים לִי, וַיִּחַפֵּשׂ, וְלֹא מָצָא אֶת הַתְּרָפִים", כתב אדונינו
הרמב"ן זיע"א :

"אמרה רחל, ראויה הייתי לקום מפני אדוני, לנשק ידיו,

אבל דרך נשים לי, ולא אוכל להתקרב אליך".

¹⁸² בספרו הקדוש "יערות דבש", (חלק ראשון, דרוש יד').

¹⁸³ וכן כתב, הגה"ק רבינו היעב"ץ זיע"א, בסידורו הקדוש "בית יעקב" (שער העין, שער המטרה, סדר
העבודה במקדש).

וכן כתב הגה"ק רבינו שלמה אבן וירגא זיע"א, בספרו הקדוש "שבט יהודה" (ד"ה העבודה הב').

¹⁸⁴ יומא, ע' ע"א.

¹⁸⁵ בספרו הקדוש "כף החיים", (סימן לד', אות יז').

¹⁸⁶ בספרו הקדוש "כף החיים", (סימן לא', אות סג').

¹⁸⁷ בראשית, לא' - לה'.

- ב. במסכת עבודה זרה¹⁸⁸, מצינו להנהגתו של האמורא עולא:
- שכאשר הוא היה חוזר מבית המדרש, הוא היה נושק לאחותו על הבגד שעל ידה¹⁸⁹,
- ופירש בזה רש"י הקדוש:
- "דרך בני אדם, כשיוצאין מבית הכנסת, מיד הוא נושק לאביו ולאמו, ולגדול ממנו, בארכובה, או בפס ידיו, משום כבוד".
- ג. ועיין עוד ב"ספר חסידים"¹⁹⁰ - לרבינו יהודה החסיד זיע"א:
- "ובניו מנשקים ידיו ורגליו וברכיו, על שם¹⁹¹, 'גִּשָּׁה נָא וּשְׁקָה לִי בְּנִי'".
- ד. עוד כתב רבינו זיע"א¹⁹²:
- "בעיר אחת, באו איש ובנו, וציווה האב לבנו, כשיקרא בתורה: שלא ילך על ברכיו לנשק, כי היה הרבה שם שלא היה להם בנים, וציווה לבנו כן, כדי שלא יהא להם עוגמת נפש^{193 194}".

¹⁸⁸ יד' ע"א.

¹⁸⁹ על פי פירוש הראב"ד זיע"א.

¹⁹⁰ סימן שסב'.

¹⁹¹ בראשית, כז' - כו'.

¹⁹² בסימן תרלט'.

¹⁹³ ובעניין זה, של נישוק ידי אביו או רבו - לאחר קריאת התורה, כתב הגה"ק רבינו חנניה גבריאל יהושע זיע"א (ראב"ד ירושלים, בספרו "מקורות ההלכה"):

שכאשר אדם עולה לתורה, נוספת בו הארה, ויכול לברך אחרים.

וכשקטן עולה לתורה, הוא נעשה כלי ראוי לקבלת ברכה, ולכן עליו ללכת ולקבל ברכה.

והנה, דע עוד, שעניין גדול לנשק את ידי אביו ואמו, בכל ערב שבת קודש.
וכדלהלן:

א. כתב רבינו האר"י הקדוש זיע"א ¹⁹⁵:

"ואחר כך, תלך לביתך,

ובכניסתך לבית, תאמר בקול רם ובשמחה יתירה: שבת שלום וכו'.

ואם אמך בחיים חיוטה, תלך ותנשוק ידיה."

ב. ועיין עוד, בדברי רבינו הרי"ח הטוב זיע"א ¹⁹⁶:

שהוא הדין, גם את ידי אביו.

ג. כתב הגה"ק רבינו אהרון ברכיה זיע"א ממודינא ¹⁹⁷:

"ומנהג לברך בשבת קודש, ובפרט בלילי שבת קודש, סוד שבת מלכתא,

ובסוד נפש יתירה, שעל המברך והמתברך, יחולו הברכות.

ועוד, אין שטן ואין פגע רע בשבת, שיקטרג על הברכה ¹⁹⁸."

ד. כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ¹⁹⁹, והביאו החבי"ף זיע"א ²⁰⁰:

¹⁹⁴ והנה, במקום שנהגו לילך ולנשק את ידי האב או הרב - לאחר קריאת התורה, נעשה הדבר כחוב
גמור,

וכפי שכתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א, בספרו הקדוש "לדוד אמת" (סימן ה', אות לד').

וכתב בזה רבינו הרי"ח הטוב זיע"א (בספרו הקדוש "בן איש חי", שנה ראשונה, פרשת "ויקרא", אות יא):

שיש בזה מצווה, מחמת שעושה כן לכבוד הבורא ית"ש - שציווה לכבדם.

¹⁹⁵ בספרו הקדוש "שער הכוונות" (דף ע' ע"ג), בדרוש לליל שבת.

¹⁹⁶ בספרו הקדוש "בן איש חי" (שנה שניה, פרשת "בראשית", אות כט').

¹⁹⁷ בספרו הקדוש "מעבר יבק", ("שפתי רננות, פרק מג').

¹⁹⁸ ומקור דבריו הקדושים, מדברי ה"כל בו" (סימן לה', דין תפילת ערבית של שבת).

¹⁹⁹ בספרו הקדוש "מורה באצבע", סימן קמב'.

²⁰⁰ בספרו הקדוש "כף החיים", כח' - כט'.

"כשינשק ידי אביו ואמו אחר ערבית, באור שבת,

יכווין לקיים מצוות כיבוד אב ואם²⁰¹,

וכשינשק ידי אמו, יחשוב שיש סוד בדבר²⁰²."

עוד עניין גדול, מצינו בעניין נישוק ידי אביו ואמו, בערב יום הכיפורים, וכפי שכתב הרי"ח הטוב זיע"א²⁰³ :

"כל אדם ינשק ידי אביו ואמו, בערב יום הכיפורים לעת ערב, קודם שילך לבית הכנסת, ויבקש מהם מחילה,

ודבר זה, הוא חיוב גדול על כל אדם,

ומי שאינו עושה כן, נקרא חוטא, ומזלזל בכבוד אביו ואמו!"

²⁰¹ ועיין עוד מה שכתב הגה"ק רבינו יצחק פלאג'י זיע"א, בספרו הקדוש "יפה ללב", (חלק ב', סימן רעא', אות א'):

"ובכלל כיבוד אב ואם וכבוד הרב, שינשקו ידיהם.

ואיתא בזוהר הקדוש (פרשת "יתרו", דף צ' ע"א), **'כבד את אביך ואת אמך'** - רבי יצחק אמר, לאכללא ביה רביה, דהוא אעיל ליה לעלמא דאתי וכו'.

וכשינשק ידי הרב, יכווין גם כן, למאמר רבי יצחק בזוהר, כמבואר".

²⁰² ובביאור עניין אות "סוד", ביאר הגה"ק רבינו סלמאן מוצפי זיע"א (כן כתב בנו הגאון רבינו בן ציון מוצפי שליט"א, בספרו הקדוש "מבשרת ציון", סימן טז' - עמוד קסג'):

שעיקר הנשיקה, נתקן לאם,

ברם, בכדי שלא תהיה חלילה וחס, פגיעה בכבוד האב, תיקנו לנשק גם את ידי האב,

ולפי הסוד, עניין הנישוק, הוא בדווקא לאם.

ואפשר, שלפיכך, כתב רבינו האר"י הקדוש זיע"א (וכפי שהובא לעיל):

"ואם אמך בחיים חיותה, תלך ותנשוק ידיה",

והיינו, שהזכיר את האם בדווקא.

ברם, רבינו הרי"ח הטוב זיע"א (וכפי שהובא לעיל), שהזכיר בתוך דברי רבינו האר"י הקדוש זיע"א, גם את אביו, הוא מחמת כיבוד אב ואם.

²⁰³ בספרו הקדוש "בן איש חי", (שנה ראשונה, פרשת "וילך", אות ו').

והנה, בצורת הברכה, כתב הגה"ק רבינו חיים פלאג'י זיע"א²⁰⁴ :

"ועיין להרב 'פחד יצחק'²⁰⁵, מערכת ב', דף נד' ע"ג, שכתב וזה לשונו -
ראיתי מדקדקים, שלא לברך לתלמידיהם בשני ידיים,
ואומרים, דכן עושים, כדי שלא לקשר חסד בדיון.
אומנם, אני נהגתי, לברך הנשוי אשה בשתי ידיים, בעדו ובעד אשתו,
ולפנויים ביד אחת.

אומנם, לבחורים לומדי תורה ב-ב' ידיים גם כן, כי התורה סיוע במקום אשה. כך מצאתי.

והנני רואה מנהג טוב לברך לחכמים ולקהל, ואבות לבנים, ב-ב' ידיים²⁰⁶."

והנה, בצורת הנשיקה, כתב הגה"ק רבינו חיים בנימין פונטרימולי זיע"א²⁰⁷ :

שלא ינשק, אלא, אחורי יד ימין,
כי תגבורת הדין אשר שם, הם קרובים אל התיקון.
ואותה היד, ישים המברך על ראש המתברך.
ומעתה, עלינו להשכיל ולהבין, את ביאור פנימיותה של מעלת הנשיקה. וכדלהלן :

א. על מאמר הכתוב²⁰⁸, "יִשְׁקֶנִי מְנֻשִּׁיקוֹת פִּיהוּ, כִּי טוֹבִים דִּדְיָךְ מִיָּין", כתב ב"זוהר הקדוש"²⁰⁹ :

"מאי נְשִׁיקוֹת? "
אֲדָבָקוּתָא דְרוּחָא בְרוּחָא.

²⁰⁴ בספרו הקדוש "גנזי חיים", (מערכת נו"ן, אות ט"ל).

²⁰⁵ הוא הגה"ק רבינו יצחק למפרונטי זיע"א.

²⁰⁶ ועיין שם ל-ב' טעמיו בזה.

²⁰⁷ בספרו הקדוש "פתח הדביר", (חלק ג', סימן רסב').

²⁰⁸ שיר השירים, א' - ב'.

²⁰⁹ פרשת "משפטים", דף קנד' ע"ב.

דְּבַגְיָנִי כָךְ, נְשִׁיקָה בְּפֶה,

דָּהָא פּוּמָא אֶפְקוּתָא, וּמְקוּרָא דְרוּחָא הוּא,

וְעַל דָּא, נְשִׁיקִין בְּפּוּמָא בְּחִבּוּבָא, וְדַבְּקִין רוּחָא בְּרוּחָא, דְּלֹא מִתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא
210 ,

ב. על מאמר הכתוב ²¹¹, "נְשִׁיקָנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ, כִּי טוֹבִים דְּדִידָךְ מִיָּנִי", כתב
הגה"ק רבינו משה אלשיך זיע"א - ה"אלשיך הקדוש":

"והנה, לבוא עד תכונת הדבר, נשים פנינו אל מהות נשיקה ועניינה -

והן היא, כל פרי גודל אהבת רעים אהובים, כאשר נפלאה אהבתם,

ואב את בן ירצה, ונפשו קשורה בנפשו,

ישקהו מנשיקות פיהו.

ואחשבה לדעת זאת, מאמרי נועם קדמונינו, הלא המה -

כי האהבה, תתהווה בין השווים ובעלי התחברות,

וְהַפְּכוֹ, הַפִּירוּד ²¹².

לכן אומר, כי על כן, להורות איש את עמיתו אהבתו אתו כנפשו, יחבקהו
וינשקהו.

²¹⁰ ותרגום דבריו הקדושים:

מהם 'נשיקות'?

התדבקות של רוח ברוח.

שבגלל כך, נשיקה בפה,

שהרי הפה הוא המוציא, והמקור של הרוח,

ולכן, נשיקות בפה בחביבות, ודבקים רוח ברוח, שלא נפרדים זה מזה.

²¹¹ שיר השירים, א' - ב'.

²¹² היינו:

שכאשר תראה אנשים שאינם מצליחים להתחבר זה לזה,

אות הוא הדבר, שאינם שווים, ולפיכך, אינם מצליחים להתחבר.

וטעם לשבח הדבר, הלא הוא -
כי שתיים הנה מיני ההתחברות וההתקשרות, זו למעלה מזו,
האחת, תתייחס אל החומר,
ולמעלה הימנה, המתייחס אל הנפש, והוא הגדול המְפַלֵּש באיכות תוכיותם.
ולכן, המוֹרָה בעמק אהבתו את בן בריתו, בשתיים יתחתן בו,
ויראהו שני אלו קשרים אשר יתקשר, ויתחבר בו,
להורות על הגופני - יחבק לו,
ועל הנפשי - ינשק לו,
להורות, כי נפשו קשורה בנפשו, כי הלא הפה יתייחס אל הנפש,
כאשר תרגם אונקלוס בחכמתו ²¹³, 'וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה' - 'לְרוּחַ מְמַלְלָא'.
ובגלל הדבר הזה, תיארו רבותינו ז"ל ²¹⁴, סילוק שלשת הרועים את ישראל - שלא
על ידי מלאך רק על ידו יתברך, אל מִיתַת נְשִׁיקָה,
לְמָה שֶׁמֶתְדַבֵּקת שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּנִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפּוֹ, וּמִמְשִׁיכָה אַחֲרָיו
יִתְבָּרַךְ, וּמִפְרִידָה מֵהַחוּמָר, שֶׁהִיא כְּנִשְׁיֶקֶת פֶּה אֶל פֶּה".
ג. כתב הגה"ק רבינו צדקיה הרופא זיע"א ²¹⁵ :
"ובמעשה המרכבה מצאתי ²¹⁶ -
ברוכים לי שמים וארץ, ויורדי מרכבה,
אם תגידו לְבָנִי מֶה שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה בְּתַפְלַת שְׁחָרִית וּמִנְחָה, בְּשַׁעַת שְׁאוּמְרִים לִפְנֵי:
'קָדוֹשׁ - קָדוֹשׁ - קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת' וְגו',

²¹³ בראשית, ב' - ז'.

²¹⁴ בבא בתרא, יז' ע"א.

²¹⁵ בספרו הקדוש "שבלי הלקט", (סימן כ').

²¹⁶ הוא "ספר היכלות", הנקרא "ברייתא דרבי ישמעאל".

וְלִמְדוּ אוֹתָן, שֶׁשָּׂאוּ עֵינֵיהֶם לְמָרוֹם נֹגֵד בֵּית תְּפִילָתָם, וִירִימוּ עֲקֵבֵיהֶם עִם גּוֹפֶן
בַּעַת שִׁמְקֵי שִׁין אוֹתִי,

כִּי אֵין לִי הִנָּא בְּעוֹלָמִי, כֹּאֲוָתָה שְׁעָה שְׁעִינִיהֶן נִשְׁוֹאוֹת בְּעֵינִי, וְעֵינִי נִשְׁוֹאוֹת
בְּעֵינֵיהֶם,

בֹּאוֹתָה שְׁעָה, אֲנִי אוֹחֵז בְּכֶסֶּא כְבוֹדִי בְּדַמּוֹת יַעֲקֹב, וּמַחֲבָקָה וּמִנְשָׁקָה, וּמִזְכִּיר
גְּלוּתָם, וּמִמָּהֵר גְּאוֹלָתָם".

ד. כתב הגה"ק רבינו יצחק זיע"א מ-וינא ²¹⁷ :

"ותפילות, כנגד תמידין תיקנום,

ואם אין שליח צבור, אין קדושה החמודה בעיני יוצרנו, ועליו מְנַשֵּׁק דְיוֹקְנוֹ שֶׁל
זִקְן".

ה. כתב בפרקי היכלות דרבי ישמעאל ²¹⁸ :

"והעידו עליהם, מה עדות אתם רואים,

מֵה אֲנִי עוֹשֶׂה לְקַלְסֶתֶר פָּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִיכֶם, שֶׁהִיא חֲקוּקָה עַל כֶּסֶּא כְבוֹדִי,

כִּי בִשְׁעָה שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים לִפְנֵי: קָדוֹשׁ - קָדוֹשׁ - קָדוֹשׁ, כּוֹרֵעַ אֲנִי עָלֶיהָ, וּמִנְשָׁקָה
וּמַחֲבָבָה וּמִגִּפְפָּה".

ומעתה, נשכיל ונבין, את ענייני נִשְׁוֹק יְדֵי רַבּוֹ וְיְדֵי אֲבִיו וְאִמּוֹ :

שֶׁכֵּן, מַחֲמַת שֶׁתְּכַלִּיתָה שֶׁל הַנְּשִׁיקָה, הִינָּה, חִיבוֹר,

אִם כֵּן, כֹּאֲשֶׁר מִנְשָׁק הָאָדָם אֶת יְדֵי רַבּוֹ, וְיְדֵי אֲבִיו וְאִמּוֹ, הֲרִי הוּא מְקַשֵּׁר אֶת נַפְשׁוֹ
עִמָּהֶם, וּבִאֲמִצְעוֹת כֵּךְ יִכּוֹלֶה בְּרַכְתָּם לַחּוֹל עָלָיו.

וְהִנֵּה, כֹּתֵב הַגֵּה"ק רַבִּינוּ אֵלִיהוּ דִּי וִידְאֵשׁ זִיע"א ²¹⁹, וְהִבִּיאוּ הַגֵּה"ק רַבִּינוּ רַפְאֵל
מֹשֶׁה אֶלְבָּאז זִיע"א ²²⁰ :

²¹⁷ בשו"ת "אור זרוע", (חלק א', סימן קי"ג).

²¹⁸ חלק א', פרקי היכלות, פרק יא'.

²¹⁹ בספרו הקדוש "ראשית חכמה", (פרק "גידול בנים").

²²⁰ בספרו הקדוש "עדן מקדם", (אות ב' - ברכת כהנים, סעיף קטן יב').

"וַיִּלְמַד אָדָם לִבְנוֹ, כִּשְׁהוּא קֶטֶן, לְנִשֵּׁק עַל יְדֵי אָבִיו וְאִמּוֹ וְרֵבּוֹ, וְעַל יְדֵי הַגְּדוֹלִים
וְהַחֲסִידִים.

וְכָל מִי שֶׁמִּנְשָׁק הַקֶּטָן יָדוֹ, צָרִיךְ לִשֵּׁם אֶת יָדוֹ עָלָיו, וּלְבָרְכוֹ,

כִּי כְּשִׁנְשִׁים אָדָם יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַקֶּטָן, מֵתְבָרֵךְ,

שֶׁנֶּאֱמַר ²²¹, 'וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יָמִינוֹ וְגוֹ'. וְכָתִיב ²²², 'וַיִּבְרַכֶּם בַּיּוֹם הַהוּא' וְגוֹ'.

וּבִהֲנַחַת הַיָּד עַל רֹאשׁ הַקֶּטָן, הוּא מֵתְבָרֵךְ.

וְרִמּוֹ לְדַבֵּר -

בִּיד הָאָדָם, טו' אִיבְרִים,

כִּמְנִיין טו' תִּיבוֹת שֶׁבִּפְסוּקֵי 'יִבְרַכְךָ ה'' וַיִּשְׁמְרְךָ' וְגוֹ' ²²³,

כְּלוּמֵר, יְחוּלוֹ עַל רֹאשׁ, הַבְּרֻכּוֹת שֶׁב-ג' פְּסוּקִים אֵלּוּ, שֶׁהֵם טו', כִּמְנִיין אִיבְרֵי
הַיָּד.

וּלְפִיכֵךְ, מְשִׁימִין הַיָּד עַל אַרְוֹן הַמֵּת אוֹ עַל הַקֶּבֶר, לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל הַמֵּת,

לְפִי שֶׁבִּידוֹ שֶׁל אָדָם טו' אִיבְרִים, כִּמְנִיין טו' תִּיבוֹת שֶׁבִּפְסוּק ²²⁴ - 'יִחְיֶה מִתֵּיךְ' וְגוֹ' ²²⁵.

וְעַל פִּי הַמֵּתְבָאֵר, יֵשׁ לִיתֵּן טַעַם כַּעֲיָקָר בַּעֲנִיין זֶה:

דְּחִנָּה, כִּבְר נִתְבָּאֵר לָנוּ ²²⁶, שֶׁבְּרַכַּת כַּהֲנִים מִסְּלֻקָּת וּמִבְטָלָת אֶת עֲנִיין "חֲטָא
הָעַגְלִי", בַּבְּחִינָת "בִּיטוּל בְּשִׁישִׁים", וּמִמִּילָא, בָּאִים חַיִּים לַעֲוֹלָם.

וּמִשְׁכָּךְ, בַּעַת נִשְׁיָקָת הַבֵּן אֶת יְדֵי אָבִיו וְאִמּוֹ, וּבַעַת נִשְׁיָקָת הַתַּלְמִיד אֶת יְדֵי רֵבּוֹ,

²²¹ בְּרֵאשִׁית, מ'ח' - י'ד'.

²²² בְּרֵאשִׁית, מ'ח' - כ'.

²²³ בַּמִּדְבָּר, ו' - כ'ד'.

²²⁴ יִשְׁעִיה, כ'ז' - י'ט'.

²²⁵ "יִחְיֶה מִתֵּיךְ, נִבְלָתִי יִקְוָמוֹן, הַקִּיצוֹ וְרָגְנוֹ שְׁכֵנִי עָפָר, כִּי טַל אֹרֶת טָלָךְ, וְאַרְצְךָ רְפָאִים תְּפִיל".

²²⁶ לַעֲלִיל בָּאוֹת ט'.

הוא מתקשר עמהם, ונדבק בהם,

ואזי, הרי הם נוהגים במידתו של אהרון הכהן "מידת ההתכללות" ²²⁷, ששורשה
נעוץ במידתו של יעקב אע"ה "מידת התפארת" ²²⁸,
ולפיכך, מוטל עליהם לברכו בברכת כהנים, המְכַוֶּנֶת כנגד אהרון הכהן ע"ה וכנגד
יעקב אע"ה ²²⁹.

ומטעם כך, עניין זה, הוזכר בדברי רבותינו זיע"א, על הַבֵּן בדווקא:
שכן, עניין הכפרה על "חטא העגל", שייך דווקא אצל הזכרים שהיו שותפים
בעשייתו. ודוק.

והנה, בעניין ברכת כהנים, כתב רבינו הרי"ח הטוב זיע"א ²³⁰:
"כאשר יברכו הכהנים ברכת כהנים, שהם, חמש עשרה תיבות: מן 'יְבָרְכְּךָ' ²³¹, עד
'שְׁלֹם' ²³²,

תְּמִנָּה התיבות אשר תשמע מפיהם, באצבעותיך,
ויש באצבעות, ארבעה עשר פרקין, ועם פרק הכף ²³³ - הם חמישה עשר.
וככה תעשה -

בתיבת 'יְבָרְכְּךָ', תתפוס פרק ראשון דגודל,
ובתיבת 'הַשֵּׁם', תתפוס בפרק שני,

²²⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ה'.

²²⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

²²⁹ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

²³⁰ בספרו הקדוש "כתר מלכות", אות קצד'.

²³¹ במדבר, ו' - כד'.

²³² במדבר, ו' - כו'.

²³³ היינו:

כף היד.

ובתיבת 'וְיִשְׁמְרֶךָ', תתפוס בפרק ראשון, שבאצבע השנית,
וכן על זה הדרך, בכל הפרקין.
ובתיבת 'שְׁלוֹם', תתפוס פרק כף היד,
ותכווין, שהשם יתברך, ברחמיו, יברך את מעשה ידיך".
ולאור המתבאר, נשכיל ונבין עניין זה:
שכן, בהיות ברכת כהנים מכפרת ומבטלת את "חטא העגל", בבחינת "ביטול
בשישים",
ומחמת שבאותה השעה, מסתלק המוות מן העולם, ובאים חיים לעולם.
לפיכך, בעת רצון זו, צריך האדם למנות את טו' פרקי אצבעותיו, הַמְכֻוִּנִים כנגד
טו' ימי המועדים ²³⁴,
להורות, על דרך ה-"ביטול בשישים", הנמשך מאותם טו' ימי המועדים, ומ-טו'
התיבות של ברכת כהנים.
ובפעולה זו, הרי הוא מעורר את החסדים מן השמים, ומביא חיים לעולם,
בהיותו קשור במידתו של אהרון הכהן "מידת ההתכללות" ²³⁵, ששורשה נעוץ
במידתו של יעקב אע"ה "מידת התפארת" ²³⁶.
זאת תורת העול"ה:
ברכת כהנים, הינה שעת רצון גדולה עד למאוד,
הן על ידי רבו ואביו ואמו בכלל, והן על ידי הכהנים בפרט.
שכן, בברכה זו, מתבטל עניין "חטא העגל", בבחינת "ביטול בשישים",
וממילא, נמשכים החסדים, ובאים החיים לעולם.
ועל כן, חוב גדול שהוא זכות גדולה עד למאוד, מוטל על האדם בשעת רצון זו,

²³⁴ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

²³⁵ וכמו שנתבאר לעיל באות ה'.

²³⁶ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

לתת את אוזניו וליבו, בעת אמירת הברכות,

ולקשור עצמו, במידתו של אהרון הכהן "מידת ההתכללות"²³⁷, ששורשה נעוץ
במידתו של יעקב אע"ה "מידת התפארת"²³⁸,

שכן, באותה השעה, יתבטל "חטא העגל" בבחינת "ביטול בשישים", ויסור חרון
האף מעל עם ישראל.

ואזי, יתקיים בנו מאמר הכתוב בפרשתן²³⁹, "וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָנֹכִי
אֲבָרְכֶם". אמן.

יתן ה' יתברך, ונזכה לזה. אמן.

²³⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ה'.

²³⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

²³⁹ במדבר, ו' - כז'.

לרפוא"ש

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו
רפאל מנחם בן רות רדואה
הרב יוסף בן רחל
חיים נתן צבי בן שרה
מרדכי בן רינה
מאיר בן נעמי
אליהו לוזון בן גד

~~~~~

שושנה סולטנה בת מרים
שרה בת סוליקא
דינה בת סוליקא
אסתר בת תמר
שרית בת גילה
פאני פרחח בת רחל

"וְצִתֵּיתִי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וְשֵׁם"

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרליה ע"ה
- רבקה סימוני ע"ה (לבית איבגי) בת הרבנית שרה שתחי'
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבוגי) בת גרסיה ע"ה
- אריקה ביננבאוס ע"ה (לבית פינקסוביץ) בת יוסף וברטה שיחי'
- חנה אילוז בת פרחא ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של הקדושים אשר נרצחו על קידוש ה'

בחג "שמחת-תורה" תשפ"ד